

ПЪРВА ПОМОЩ ПРИ УХАПВАНИЯ ОТ ЖИВОТНИ

Има много животни, които могат да жият или хапят. Нанесените наранявания обикновено не са сериозни. И все пак те носят риск. Устата и зъбите съдържат много микроорганизми, които могат да инфектират раната от ухапване. В допълнение, пострадалият може да развие алергична реакция. Някои животни

произвеждат токсини, които могат да имат сериозни последици за някои хора и дори могат да бъдат фатални.

Какво наблюдаваме?

- Следи от наранявания на кожата, причинени от кучешки зъби.
- Образуване на синини.
- Сериозни разкъсвания на кожата и подлежащата тъкан, с възможно увреждане на сухожилията и нервите.
- Болка.

Какво да направим?

- Сложете си ръкавици.
- Измийте раната обилно с вода.
- Подсушете областта около раната и наложете превръзка.
- Консултирайте с лекар.

УХАПВАНЕ ОТ ЗМИЯ

Ухапването от змия е плашещо, въпреки факта, че повечето змии не причиняват трайни увреждания. Само няколко вида змии (250 от 2700) са много отровни и могат да предизвикат опасни за живота увреждания. Тъй като децата са по-леки на тегло, те са по-чувствителни към змийската отрова, отколкото възрастните.

Ако ухапването е много болезнено, крайникът се подува силно и кожата променя цвета си, вероятно змията е отровна. Змийската отрова обикновено съдържа вещества, които разграждат клетките (и тези на кръвта) и влияят на сърцето или нервите.

Понякога има вещества в отровата, които понижават кръвното налягане. Налице е антидот за някои ухапвания от змия, който се съхранява в центровете за контрол на отровянията и в терариумите на зоологическите градини. Ако сте

в район, населен от змии, уверете се, че знаете как да се свържете бързо с центъра за контрол на отрянията.

Какво наблюдаваме?

- Белези от два реда зъби или няколко малки прободни рани.
- Болка.
- Оток.
- Промяна в цвета на кожата, понякога дори в зелено или лилаво.
- Ако пострадалият реагира на отровата, той може да проявява следните.

Симптоми:

- Спадане на кръвното налягане, поради шок.
- Гадене и повръщане.
- Жажда.
- Изпотяване и прекомерно образуване на слюнка.
- Зрителни увреждания (замъглено или двойно виждане).
- Гърчове.
- Сензорни нарушения или парализа.

Какво да направим?

- Уверете се, че ситуацията е безопасна.
- Да не се доближаваме до пострадалия, ако змията все още е там.
- Обадете се на службите за Спешна помощ или организирате транспорт.
- Изнесете пострадалия на безопасно място.
- Посъветвайте се с пострадалия, за да остане спокоен, да се сведе до минимум разпространението на отровата.
- Имобилизирате крайника или го дръжте неподвижно.
- Премахнете бижутата, за да се позволи на кръвта да циркулира, ако има оток.
- Обърнете внимание на шарката на змията, за по-късна идентификация.

УХАПВАНЕ ОТ МЕДУЗА

Медузите са слизести коелентерати, които живеят в морето. Телата им са покрити с нематоцисти, които отделят вещество, за да парализират плячката си. В някои региони на света има медузи, които могат да убият човек в рамките на много кратък период от време.

При определени обстоятелства (в зависимост от сезона, температура, посока на вятъра и др.) медузите идват до бреговата линия близо до плажа. Хората

могат да влязат в контакт с медузи по време на ходене по плажа или когато се къпят в морето. Два примера за смъртоносна медуза:

1. Австралийската морска оса (Chironex fleckeri / голяма медуза) е животно, което живее в крайбрежните райони и устия на реки. Тя причинява големи ужилвания, които предизвикват мъчителна кожна болка. Отровата може да спре сърцето в рамките на 5 минути.
2. Медузата „Ируканджи“ нанася малко ужилване на кожата, но в рамките на 5 до 40 минути причинява болка, която се разпространява по цялото тяло, както и гадене и повръщане, затруднено дишане, изпотяване, безпокойство и усещане за „предстоящо бедствие“, последваща евентуална сърдечна недостатъчност, белодробен оток и хипертонична криза.

Тъй като има различия между медузите, дори в рамките на един и същ вид, от оказващия първа помощ не може да се очаква да идентифицира медузи и е невъзможно да се изготви общ протокол за лечение на ухапвания от тях. Най-важното нещо, което оказващият първа помощ трябва да знае, е кои медузи са често срещани в неговия район. Друг вариант е да се свържете с компетентните органи за снимки на различни медузи в региона, както и на различните ужилвания.

Какво да наблюдаваме?

- Червени следи, малки червени подутини.
- Сърбеж и парене.
- Болка.

Реакция към нематоцистите:

- Болка.
- Гадене и повръщане.
- Спазми.
- Затруднено дишане (задух, кашлица, хрипове).
- Сърдечни аритмии.
- Шок.
- Загуба на съзнание.

Какво да направим?

- Не докосвайте засегнатото място.

- Ако пострадалият е в район, където има смъртоносни медузи, обадете се на службите за Спешна помощ възможно най-бързо. Проверете и наблюдавайте дихателните пътища, дишането и кръвообръщението, докато оказвате първа помощ.
- Всички ухапвания от медузи трябва да се измиват обилно с оцет за най-малко 30 секунди, за да деактивирате нематоцистите и да възпрепятствате тяхното разпространение по тялото.
- Ако нямате никакъв оцет, можете да използвате "готварска сода". Ако медузата е идентифицирана като „Blue Bottle Portuguese Man-of-War“ (Physalia utriculus), не се използва оцет, тъй като в този конкретен случай ще има обратен ефект.
- След неутрализиране на нематоцистите, можете да изплакнете ухапаното с гореща
- вода, докато болката намалее (най-малко 20-30 минути). Внимавайте да не изгорите пострадалия.
- Повикайте професионална помощ, ако е необходимо.

УХАПВАНЕ ОТ ИНСЕКТИ

Ухапването от насекомо или ужилване е малка рана на кожата, причинена от жилещо насекомо (например от комар, пчела или оса). Ужилванията от насекоми обикновено са безобидни и причиняват само малко дискомфорт.

Въпреки това, ако пострадалият е бил ужилен няколко пъти, размера на инжектираната отрова може да бъде достатъчно голям, за да предизвика сериозна реакция. Ужилването в устата или гърлото може да бъде опасно за живота, защото отокът може да ограничи дишането.

При хора, които са свръхчувствителни към отрова на насекоми, може да се задейства алергична реакция, което може да доведе от своя страна до оток на дихателните пътища, затруднено дишане, шок или дори до смърт.

Какво да наблюдаваме?

В повечето случаи:

- Локален оток, зачервяване, сърбеж и понякога малко болка.

В случаи на тежка реакция:

- Оток на дихателните пътища, затруднено дишане или шок.

При някои случаи също:

- Главоболие, световъртеж, гадене и диария. Затруднено дишане и преглъщане, както и загуба на съзнание.

Какво да направим?

- Успокойте пострадалия.
- Ако жилото е все още в кожата, използвайте нокът или тъпата страна на ножа, за да го извадите. Направете това:
 - чрез натискане нагоре на мястото под жилото и плъзгащо се движение. Не използвайте пинсети, защото с това може да компресирате останалите сакове отрова. Това ще доведе до нахлуване на останалата част от отровата в кръвта.
 - Охладете ужиленото от насекоми място с лед, за да се намали отока, сърбежа и болката. Можете също да използвате и студен компрес за това. Лосион или мехлем, за успокояване на сърбежа също може да осигури известно облекчение.
 - Измийте областта около раната с вода.
 - Накарайте пострадалия да смуче кубче лед или да изплакне устата си със студена вода, ако е бил ужилен в устата или гърлото. Това ще намали риска от оток.
 - Поставете пострадалия в полуседнало положение, ако получи алергична реакция и се почувства зле. Това ще му помогне да диша.
 - Повикайте Спешна помощ ако:
 - пострадалият е свръхчувствителен към отрова на насекоми и се влошава;
 - пострадалият е бил ужилен в устата или гърлото.
 - Насочете пострадалия към лекар или болница ако:
 - не можете да премахнете жилото сам;
 - пострадалият започне да се чувства все по-зле след ужилването.

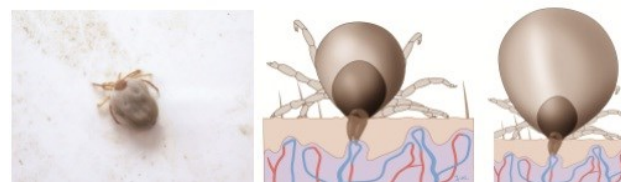
УХАПВАНЕ ОТ КЪРЛЕЖИ

Ухапването от кърлеж е малка рана на кожата, причинена от кърлежи. Кърлежът е малък паякообразен паразит, който живее в гори, пасища, храсти и дюни. Кърлежите се нуждаят от кръв, за да се възпроизведат. Те не може да скачат или летят, така че изчакват върху растения или трева.

Когато мине животно или човек, кърлежът попада и зацепва кожата на пострадалия с устата си. След това изсмуква кръв от жертвата за няколко часа

или дни. Кърлежите могат да пренасят различни заболявания. Едно от тях се нарича **лаймска болест**.

Колкото по-дълго кърлежът остава върху вашата кожа, толкова по-голям е рискът от инфекция. Ето защо кърлежите трябва да се отстраняват възможно най-бързо, за предпочитане в рамките на 24 часа.

Какво наблюдаваме?

- Ухапването от кърлеж не е болезнено и често остава незабелязано. След няколко часа, ухапването започва да сърби.
- Когато е пълен с кръв, кърлежът е голям колкото грахово зърно, което го прави по-лесно забележим. При хората кърлежът обикновено е разположен на главата, шията, подмишниците, задната част на коленете, в слабините и глезените. На теория кърлеж може да се намери навсякъде по тялото.

Какво да направим?

- Отстранете кърлежа възможно най-бързо. Направете това с помощта на специален екстрактор за кърлежи или чифт финни пинцети. Не премахвайте кърлежа с пръсти и палец.
- Бъдете внимателни, да не хванете тялото и да оставите главата все още закрепена.
- Премахнете кърлежа с едно точно движение.
- Не използвайте алкохол, антисептични или други продукти, за да упоявате кърлежа.
- Измийте раната с вода и дезинфекцирайте с алкохол или друг кожен антисептик.
- Обърнете внимание на местоположението на тялото и датата, на която се е случило ухапването от кърлеж.
- Посъветвайте пострадалия да се консултира с лекар, ако има някакви необичайни промени на кожата в рамките на първите няколко седмици от ухапването.
- Насочете пострадалия към лекар или болница:

- Ако има аномални промени на кожата;
- Ако се появяват други симптоми (напр. висока температура, главоболие, болки в ставите);
- Ако ухапването от кърлеж е на бременна жена.

Има редица мерки, които можете да предприемете, за да се предотврати ухапването от кърлежи. Например, използването на мрежа против комари и препарат против насекоми. Можете също така да носите облекло, което покрива по-голямата част на тялото (това е особено препоръчително вечер). Можете също така да се консултирате с лекар предварително и да попитате за възможни ваксинации. Можете също да съберете снимки на насекоми и списък на проблемите, които те могат да причинят.

Съставител: Любка Петрова, Рая Стоилова, Силвия Русинова и Янка Трайкова

Основен източник: Първа помощ на БЧК